

Matthiola: Kreutterbuch, 1586, Vom Engeltranck

Vom Engeltranck. Cap. CXII.

Gestallt.

ey den Behmen ist disz Kraut gemein, sie nennens Angelsky tranck, das ist, Engeltranck: Es wechst fûrnemlich in feuchten orten, hat Bletter wie der Wegrich, sind doch schmâler, weicher, und gegen der Erden gebogen. Bringt einen dûnnen Stengel, nicht ohne nebenzincken, darauff erscheinen goldgelbe Blumen, wie an der Kûdillen. Die Wurtzel ist vielfaltig, dûnn, und wolriechendt. Dieses Kraut referiret der Herr Clusius in seinen observationibus Pannonicis lib. 3.cap. 37.ad Doronicum quartum, wechset viel auch bey uns in den Wâlden, und wirt genant S. Johanneskraut, dann umb dieselbige zeit ausz aberglauben, die Leut es fûr jhre Hâuser hencken.

Natur, Krafft, und Wirckung.

Disz Kraut, und fûrnemlich die Wurtzel wermet und macht dûnn, mit einer geringen zusammenziehung.

In Leib.

Der Wurtzel ein oder zwey quentle schwer in Wein getruncken, hilfft denen, so von einer

Van engeldrank. Kapittel CXII. (**Arnica montana**)

Gestalte.

Bij de Tsjechen is dit kruid algemeen, ze noemen het Angelsky drank, dat is engeldrank: Het groeit voornamelijk in vochtige oorden, heeft bladeren zoals de weegbree, zijn doch smaller, weker en tegen de aarde gebogen. Brengt een dunne stengel, niet zonder zijuitlopers, daarop verschijnen goudgele bloemen zoals aan de koedille. De wortel is veelvuldig, dun en welriekend. Dit kruid refereert de heer Clusius in zijn observationibus Pannonicis libro 3, kapittel 37 ad Doronicum quartum, groeit veel ook bij ons in de wouden en wordt genoemd St. Johanneskruid, dan om diezelfde tijd uit bijgeloof de lieden het voor hun huizen hangen.

Natuur, kracht en werking.

Dit kruid en voornamelijk de wortel warmt en maakt dun met een geringe tezamen trekking.

In lijf.

De wortel een of twee quentle zwaar in wijn gedronken helpt diegenen zo van een pad

Krôten gebissen sindt. Oder etwa das kalte Giff Opium eingenommen haben.
Die Wurtzel allein, oder mit so viel Pastiney samen in Wein getruncken, ist gut wider das Bauchgrimmen, und rote Ruhr. Dienen auch wider den gebresten der Mutter. Das kraut stopfft den Stulgang, treibt die Monzeit, und senfftigt die geschwulst, wie ein Pflaster auffgelegt.
#Man braucht auch bey uns solches Kraut viel zum Viehe, das Pulver davon eingegeben, wann sie nicht essen können. In Schweitz nennt man es Mutterwurtz und Plantaginem alpinam. Herr Dodonæus heisset es Chrysanthemon latifolium, und Waldblumen. #
Disz Kraut heist bey dem Dioscoride Alisma. [651]

gebeten zijn of wat dat koude gif opium ingenomen hebben.
De wortel alleen of met zoveel pastinaak zaden in wijn gedronken is goed tegen dat buikgrimmen en rode loop. Dienen ook tegen de gebreken der baarmoeder. Dat kruid stopt de stoelgang drijft de maandelijke tijd en verzacht de zwellingen, zoals een pleister opgelegd.
Men gebruikt ook bij ons zulk kruid veel tot het vee, dat poeder daarvan ingegeven wanneer ze niet eten kunnen. In Zwitserland noemt men het moederkruid en Plantaginem alpinam. Heer Dodonaëus noemt het Chrysanthemon latifolium en woudbloemen.
Dit kruid heet bij Dioscorides Alisma. [651]

Zie verder: <http://volkoomenoudeherbariaenmedisch.nl> en : <http://www.volkoomen.nl/>